

Euroopan muuttoliikeverkoston VI kansallinen seminaari

Maahanmuuttajien sosiaaliturva ja terveydenhuolto

22.11 2013

Paasitorni, Siltasaarisali Helsinki

Petr Potchinctchikov, Polina Kopylova
Uudenmaan venäjänkielinen yhdistys Ry

Kommenttipuheenvuoron tiivistelmä

1. Tiedottaminen sosiaaliturva- sekä terveydenhuoltopalveluista: tilanteen lyhyt yleiskatsaus ja käytännölliset havainnot.

Tiedottamisen laajuus ja laatu vaihtelevat kunnittain. Kunnat, jossa venäjänkielisten määrä on huomattava, panostavat tiedottamiseen määrällisesti enemmän. Tiedottaminen kunnan asukkaiksi tuleville maahanmuuttajille jää kuitenkin yleensä hyvin muodolliselle tasolle. Viralliset tiedotteet ja viranomasten antamat ohjeet tarjoavat joskus liian "rusuisen" kuvan todellisuudesta ja näin muistuttavat turistesitteet. Tämän tuloksena ovat sosiaali- ja terveyspalveluiden vähäinen käyttö ja/tai väärät käsitykset palveluiden sisällöistä ja tarkoituksista. Esimerkiksi, eroa KELA:n ja Sosiaaliviraston palvelujen välissä ei käsitetä tarpeeksi selkeästi, lastensuojelun palvelujen tarkoitusta ei ymmärretä jne. Käännösten laatu vaihtelee suuresti ja kulttuurisidonnaisen viestinnän periaatteiden merkityksen ymmärtäminen jää usein puuttumaan. Sen tuloksena käännetty teksti on usein alkuperäistä tekstiä vaikeampilukuinen.

2. Kirjalliseen kommunikaatioon tai puheluihin perustuva palveluiden hakumenetelmä vaatii sekä kielitaitoa että syvää perehtymistä.

Maahanmuutonsa alkuvaiheessa ihmiset eivät osaa tarpeeksi kieltä voidakseen edes hakea tarvittamansa palvelut. Lisäksi tulkkipalveluun ei aina riitä resursseja, ja sen laatu vaihtelee. Erilaiset viranomaisten ja isojen järjestöjen tarjoamat tukipalvelut keskittyvät pääasiassa pk-seudulle ja ovat usein projektiluonteiset.

Yksi mahdollinen ratkaisu edellä kuvatuihin haasteisiin olisi viranomaisten ja maahanmuuttajajärjestöjen yhteistyön tehostaminen siten että järjestöjen asiantuntemusta kulttuurisidonnaisen viestinnän ratkaisussa hyödynnettäisiin paremmin.

Alan Barretin havainto siitä, että maahanmuuttajayhteisö voi tukea uustulokkaan moninaisesti ja ohjata häntä mm. sosiaalipalvelujen käytössä sekä etujen hakemisessa antaa pohjaa mahdolliselle viestintäratkaisulle, joka ottaa huomioon juuri yhteisöjen

resurssit ja kokemukset sosiaalipalvelujen käytössä. Yhteistyö on molemminpuolista tukemista.

Kielen osaaminen ei pitäisi välttämättä nähdä ainoana edellytyksenä onnistuneen integraatioon.

3. Eläketurva maahanmuuttajilla heikompi kuin kantaväestön edustajilla.

Maahanmuuttaja aloittaa työelämänsä Suomessa myöhemmin, joten hänen eläkkeensä tulevaisuudessa voi olla pienempi, hänenikäisellään kantaväestön edustajalla.

Tähän ei välttämättä ole yhtään selkeätä ja nopeata ratkaisua, sillä tämän ongelman ratkaiseminen vaatisi mittavaa yhteistyötä eri viranomaistahojen välissä sekä kansainvälisten sopimusten solmimista.